

90-річчя академіка НАН України Г.П. ПІВТОРАКА

14 червня 2025 р. відзначає 90-річчя видатний український мовознавець, фахівець з історії та діалектології східнослов'янських мов, етногенезу східних слов'ян, заслужений діяч науки і техніки України (2011), лауреат Премії ім. І.Я. Франка (1995) та Премії ім. О.О. Потебні (2010) НАН України, академік НАН України **Григорій Петрович Півторак**.

Після закінчення аспірантури Інституту мовознавства ім. О.О. Потебні НАН України (1964) учений незмінно працює в цій установі, пройшовши шлях від молодшого наукового співробітника до завідувача відділів загальнославистичної проблематики і слов'янських мов (1998—2015) та слов'янських мов (2016—2019). Нині обіймає посаду головного наукового співробітника відділу слов'янських мов. Працював також заступником академіка-секретаря Відділення літератури, мови та мистецтвознавства НАН України (2004—2020).

У доробку Г.П. Півторака — майже 300 праць із питань історії та діалектології східнослов'янських мов, етногенезу східних слов'ян. У монографіях «Формування і діалектна диференціація давньоруської мови» (1988), «Українці: звідки ми і наша мова» (1993), «Походження українців, росіян, білорусів та їхніх мов: Міфи і правда про трьох братів слов'янських зі “спільної колицки”» (2004), «Історико-лінгвістична славістика» (2015), «Історична правда проти імперської облуди» (2018) на основі комплексного вивчення мовних і позамовних джерел він обґрунтував власну теорію східнослов'янського глотогенезу. Показав, що головні фонетичні риси, за якими розрізняють українську, білоруську та російську мови, склалися вже в XII—XIII ст. Усі три мови виникли не зі спільної давньоруської мови, а внаслідок перегруповання шістьох давньоруських діалектних масивів у нові ареали. Відкидаючи гіпотезу про існування давньоруської народності, учений розглядає Давньокіївську державу як ранню форму української державності. Ювіляр активно працює і в галузі лексикографії: він співукладач і співредактор «Етимологічного словника української мови» (т. 1—6, 1982—2012), співукладач «Білорусько-українського словника» (2006).